

#aquiproubullying

Activitats didàctiques per a l'alumnat

Ús segur i responsable de les xarxes

Educació Secundària
Dossier per a l'alumnat

Índex de la formació del programa

Mòduls de formació per a les famílies		
1	Aproximació al concepte d'assetjament i ciberassetjament	Sensibilització
2	Competències socioemocionals	Sensibilització
		Aprofundiment
3	Gestió positiva dels conflictes	Sensibilització
		Aprofundiment
4	Com detectar i aturar l'assetjament	Aprofundiment
5	Ús segur i responsable de les xarxes	Sensibilització
6	Com detectar i aturar el ciberassetjament	Aprofundiment

Activitats didàctiques per a l'alumnat		
1	Aproximació al concepte d'assetjament i ciberassetjament	Primària
		Secundària
2	Competències socioemocionals	Primària
		Secundària
3	Gestió positiva dels conflictes	Primària
		Secundària
4	Com detectar i aturar l'assetjament	Primària
		Secundària
5	Ús segur i responsable de les xarxes	Primària
		Secundària
6	Com detectar i aturar el ciberassetjament	Primària
		Secundària

<h2>Ús segur i responsable de les xarxes</h2> <p>Aquest mòdul formatiu està integrat en el programa d'innovació educativa #aquiproubullying que impulsa el Departament d'Ensenyament per prevenir, detectar i intervenir enfront l'assetjament i el ciberassetjament entre iguals des dels centres educatius i en col·laboració amb les famílies.</p>		<h1>60</h1> <p>minuts</p>
<p>Introducció</p> <p>Internet ha esdevingut el <i>medi natural</i> per a una generació de joves que utilitzen des de ben petits els mòbils, les tauletes o els ordinadors per jugar, comunicar-se, participar en xarxes socials, informar-se o aprendre. Els estudis de recerca indiquen repetidament que, malgrat utilitzar les tecnologies digitals cada vegada a edats més primerenques, la majoria d'infants i adolescents no són conscients de fins a quin punt comparteixen informació personal ni coneixen les repercussions que pot tenir la seva empremta digital per al futur.</p> <p>El ciberassetjament és una de les preocupacions que tenen, sense saber com actuar en cas de patir-lo o detectar-lo en els altres. Totes aquestes qüestions formen part de la competència digital que cal adquirir per desenvolupar-se de forma segura i responsable al món digital.</p>	<p>Objectius</p> <ul style="list-style-type: none"> • Donar a conèixer quins són els comportaments apropiats i inapropiats en una comunitat virtual i, en general, a Internet. • Donar a conèixer quines accions d'autoprotecció es poden dur a terme a les xarxes socials. • Ajudar a reconèixer el ciberassetjament i, en concret, el <i>grooming</i>. • Promoure la participació de forma responsable i respectuosa en comunitats virtuals. • Establir normes de comportament apropiades en la vida digital i comprometre's a mantenir-les. 	
<p>Índex d'activitats</p> <ul style="list-style-type: none"> • Activitat 1. Què fem a les xarxes socials? • Activitat 2. Els amics estranys coneguts a la xarxa • Activitat 3. Què és el grooming? • Activitat 4. Configurem la nostra privacitat! • Activitat 5. Conclusions 	<p>Paraules clau</p> <ul style="list-style-type: none"> • Xarxa social: Plataforma que permet als internautes crear una pàgina personal per intercanviar informacions, fotografies, vídeos, etc. amb la seva comunitat d'amics i la seva xarxa de coneixences. • Identitat digital: Conjunt d'informacions que es troben a Internet sobre una persona com a resultat de la seva interrelació amb altres usuaris o amb la generació de continguts. El rastre voluntari o involuntari que deixa. • Suplantació d'identitat: Fer-se passar per una altra persona amb la voluntat d'enganyar. • Netiqueta: Regles de conducta i d'educació recomanades a Internet per tal que la comunicació sigui amable i correcta intentant no ferir els sentiments dels altres. • Dades personals : Informació personal (imatge, nom i cognoms, adreça, etc..) • Configuració de la privacitat : Procediment que permet decidir quines dades personals es fan públiques o es restringeixen als cercles. • Ciberassetjament: Ús d'Internet (correu electrònic, xarxes socials, SMS, xats, etc.) per assetjar un individu o grup, mitjançant atacs personals. • Grooming: És un tipus d'assetjament digital practicat per adults per guanyar-se la confiança de menors fingint empatia o tendresa amb finalitats fraudulentess i sovint il·legals. Sovint es relaciona amb l'obtenció d'imatges i vídeos de menors i amb pornografia. • Ciudadà digital: Tota persona que interactua a Internet amb sentit ètic i responsable. 	
<p>Recursos</p> <ul style="list-style-type: none"> • Els amics estranys coneguts a la xarxa . En aquest vídeo es mostra un cas fictici de "grooming". 		

Activitat 1

Què fem a les xarxes socials?

10 minuts

Activitat 1. Què fem a les xarxes socials?

Per poder respondre a la qüestió “què fem nosaltres quan som a les xarxes socials”, cal que, individualment, responguis aquestes preguntes:

- Teniu un perfil personal a Internet?
- Parleu amb amics per Internet?
- Quines xarxes socials utilitzeu?
- Quants amics virtuals teniu?
- Heu agregat de vegades persones que no coneixíeu?
- Teniu penjades fotos que no voldríeu que veiessin els vostres pares?
- Qualsevol persona podria retocar aquestes fotos?
- És possible que algú descobreixi on viviu o a quin centre aneu?
- A Internet feu el mateix que faríeu a la vida real?
- Teniu en compte que la manera de parlar no disgusti ni ofengui els altres i sigui amable?
- Respecteu les idees i opinions dels altres?
- És correcte agafar textos, vídeos, fotos fets per altres i penjats a Internet sense demanar-los permís ni esmentar qui ho ha fet?

Després, comparteix les respostes amb el grup gran.

Activitat 2

Els amics estranys coneguts a la xarxa

10 minuts

Activitat 2. Els amics estranys coneguts a la xarxa

Els quatre consells que dóna el mateix protagonista:

1. No pengis fotografies que no voldries que veiessin els teus pares o família.
2. Activa la privacitat del teu perfil perquè només puguin trobar-te els teus amics reals.
3. Vés amb compte amb qui agreguis.
4. Denuncia quan hi hagi abús o assetjament.

S'ha de veure el vídeo tot reflexionant sobre les preguntes que ens hem fet a l'activitat introductòria perquè després farem un debat entre tots.

Per poder preparar el debat, pren nota dels consells que suggereix el protagonista.

A mesura que aneu veient el vídeo "Els amics estranys coneguts a la xarxa", preneu nota dels quatre consells que dóna el mateix protagonista. A continuació, abans d'iniciar el debat amb el grup gran, contesteu per parelles les preguntes clau següents:

1. Penseu que en Justin té una actitud correcta a la seva vida quotidiana? Per què?
2. I a Internet? Per què?
3. En Justin deu ser major d'edat? Com ho sabem?
4. Com coneix la Jade?
5. La foto que veu és del perfil de la Jade?
6. Com ha pogut veure-la si no és amic de cap dels dos?
7. Quines informacions té per arribar a trobar-la realment?
8. Com s'hi posa en contacte?
9. Què li demana?
10. Per què la Jade està preocupada?
11. Què podria fer en Justin amb les fotos de la Jade?
12. Quina decisió pren finalment la Jade?
- 13.
14. Què podem fer perquè no ens passi a nosaltres?

Activitat 3.

Què és el *grooming*?

10minuts

Activitat 3. Què és el *grooming*?

Comenta les semblances i diferències entre el cas de la notícia del diari "Ara" i el vídeo del cas de la Jade que has vist.

Notícia del diari "Ara" del dia 21-10-2016

A presó un delinqüent sexual reincident per tornar a abusar d'una menor, enganyant-la.

El detingut ja tenia antecedents per fets similars a Terol i li constaven 5 denúncies més.

El jutge ha enviat provisionalment a la presó un veí de Vallirana de 39 anys que hauria abusat sexualment d'una menor de 15 anys, a qui va conèixer a través de les xarxes socials fent-se passar per un adolescent. Segons els Mossos d'Esquadra, després de guanyar-se la seva confiança, va aconseguir que la noia li enviés fotografies de caràcter sexual i va acabar abusant d'ella.

Els agents van comprovar que l'home ja havia estat detingut per uns fets similars a Terol, on té vigent una ordre d'allunyament d'un jutjat penal. També li consten 5 antecedents més per altres delictes sexuals. Els Mossos no donen per tancada la investigació i no descarten que es pugui relacionar l'arrestat amb altres abusos.

Perfil fals a internet

Tot va començar el juny passat, quan el detingut es va crear un perfil fals a les xarxes socials i es va fer passar per un jove de 17 anys. A poc a poc s'hauria guanyat la confiança de la menor, fins que va aconseguir quedar-hi. En aquella primera trobada, la noia es va trobar amb un home més gran i diferent de les fotos que penjava al seu perfil.

Tot i així, el detingut la va tornar a enganyar i li va dir que només tenia 24 anys. Els Mossos expliquen que l'arrestat i la noia van continuar mantenint el contacte per les xarxes fins que l'home la va convèncer perquè li enviés diverses fotografies sexuals.

Controlava els seus moviments

Durant les vacances, el detingut va arribar a seguir la noia fins a l'apartament d'estiueig dels pares, per controlar els seus moviments. Quan va acabar l'estiu, va aconseguir convèncer-la perquè tornessin a quedar, amb regals i enganys. L'home va portar la noia a casa seva i en va acabar abusant sexualment.

Després la va amenaçar perquè no expliqués res. Els Mossos asseguren que a partir de llavors, l'home va començar a controlar els amics i contactes que tenia la jove a través d'una aplicació de missatgeria. Finalment, la noia ho va explicar al seu pare i van denunciar els fets el 12 d'octubre.

Després de llegir la notícia, per parelles, comenteu les semblances i diferències entre el cas de la notícia del diari "Ara" i el vídeo del cas de la Jade que has vist.

Semblances	Diferències

--	--

Activitat 4 .

Configuració de la privacitat

15 minuts

Activitat 4. Configuració de la privacitat

El que ha passat a la Jade no hauria estat possible si hagués tingut ben configurada la privacitat de les seves xarxes socials, per això és molt important que conegueu i practiqueu com fer-ho. En primer lloc, veurem i comentarem el vídeo tutorial "La privacitat a Facebook-1".

A continuació, per parelles, entrareu a Facebook (compte de proves) per practicar com es configura la privacitat en aquesta xarxa social. Els qui ja ho sapigueu fer podeu anar-ho explicant als vostres companys.

A casa vostra, us recomanem que cadascú repassi com té la privacitat a cadascuna de les xarxes socials que utilitza.

Activitat 5.

La ciutadania digital

10minuts

Activitat 5. La ciutadania digital

La manera de comportar-nos a Internet és molt important per tal d'evitar conflictes i perills. Sempre hem de pensar abans d'actuar perquè de vegades ja no hi ha marxa enrere. Llegiu el full "Regles d'or de les xarxes socials" i signeu el document per responsabilitzar-vos com a ciutadans digitals que som.

REGLES D'OR A LES XARXES SOCIALS

JO,

- Només seguiré o em faré amic/ga de les persones que conec personalment.
- Faré llegir a algun adult qualsevol missatge que em faci sentir malament o em sembli estrany .
- No compartiré ni faré pública cap informació personal com la meva edat, la meva adreça o la meva escola.
- No diré a cap desconegut/da on em trobo desactivant la localització del mòbil .
- No publicaré cap fotografia que no voldria que veiessin els meus pares, família o professors perquè les fotos poden ser compartides per qualsevol persona en només alguns segons.
- Crearé contrasenyes que siguin difícils d'endevinar però fàcils de recordar per a mi.
- No deixaré la meva contrasenya a ningú, ni al meu millor amic .
- Comprovaré, amb l'ajut dels meus pares, la configuració de privacitat de les xarxes que utilitzo habitualment.
- Tractaré els altres tal com m'agradaria que em tractessin a mi.
- Pensaré en els comentaris o textos que he escrit abans de publicar-los: han de ser vertaders, útils, necessaris i amables.
- No baixaré ni etiquetaré cap fotografia d'altres persones sense el seu permís.
- No utilitzaré les xarxes socials per parlar malament ni burlar-me de ningú.

Signatura:..... Data:.....

Idees clau

- Les xarxes socials permeten intercanviar informacions, fotografies, vídeos, etc. amb la nostra comunitat d'amics i xarxa de coneixences.
- El conjunt d'informacions que es troba a Internet sobre una persona és la seva identitat digital.
- Algunes precaucions que cal tenir a Internet perquè ningú no es pugui apropiari de les nostres dades personals ni molestar-nos són:
 - Configurar la privacitat de manera que només puguin veure les dades personals els nostres amics o la família.
 - Bloquejar qualsevol persona que ens molesti.
 - Només acceptar com a amic/ga les persones que coneguem en la vida real.
 - Denunciar en cas que hi hagi abús o assetjament.
- El *grooming* és un tipus d'assetjament digital en què persones adultes es fan passar per adolescents per contactar i guanyar la seva confiança i així obtenir-ne molt sovint fotografies compromeses per acabar fent-los xantatge per tal de trobar-se presencialment i, en molts casos, abusar-ne.

Altres recursos

- [Internet segura](#). En aquesta pàgina d'Internet es pot trobar informació i orientacions per als centres educatius i les famílies sobre la prevenció del ciberassetjament.
- [La privacitat a Facebook](#): En aquesta pàgina d'Internet es poden trobar tutorials sobre la configuració de la privacitat en les principals xarxes socials.
- [Manual de bons usos digitals. Departament d'Ensenyament](#). En aquest manual es poden trobar recomanacions molt útils per protegir-se a Internet i prevenir situacions relacionades amb el ciberassetjament.
- [Netiquetajoven para redes sociales \(Pantallasamigas\)](#). En aquest vídeo s'ofereixen consells per facilitar la convivència a les xarxes socials.
- [Las 10 claves para usar Internet con Seguridad \(Pantallasamigas\)](#). En aquest curtmetratge d'animació es presenta un decàleg per navegar de forma segura per Internet.
- [Guía de Seguridad infantil y uso responsable de Internet](#). En aquesta guia de Google s'orienta sobre com fer un ús responsable de la xarxa Internet.

Activitat didàctica per a alumnes	Nivell	Dossier per a l'alumnat
Ús segur i responsable de les xarxes	Secundària	Pàgina 10

Aquesta activitat didàctica ha estat elaborada per la Direcció General d'Atenció a la Família i Comunitat Educativa del Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya disponible sota la llicència Creative Commons BY-NC-SA.

Activitat didàctica per a alumnes	Nivell	Dossier per a l'alumnat
Ús segur i responsable de les xarxes	Secundària	Pàgina 11